

Sala kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Västerfärnebo skola
belägen i Sala kommun

Tillsyn i Västerfärnebo skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Sala kommun under våren 2015. Västerfärnebo skola besöktes av Skolinspektionen den 1 juni 2015 och den 2 juni 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Det saknas statistik i Skolverkets statistik (SIRIS) för årskurs 3 läsåret 2013/14 eftersom så få elever deltog i de nationella ämnesproven.

Av skolans egen statistik för årskurs 3 läsåret 2013/14 framgår att samtliga elever uppnådde kunskapskraven i matematik, svenska samt i de naturorienterande ämnena och samhällsorienterande ämnena.

Årskurs 6

Det saknas statistik i Skolverkets statistik (SIRIS) för årskurs 6 läsåret 2013/14 eftersom så få elever deltog i de nationella ämnesproven och fick betyg i årskurs 6.

Av skolans egen statistik för läsåret 2013/14 framgår att alla elever i årskurs 6 nådde kunskapskraven i alla ämnen.

Trygghet och studiero

När det gäller trygghet och studiero visar Skolinspektionens elevenkäter som genomfördes under höstterminen 2014 att eleverna i årskurs 5 (87 procent svarsfrekvens) i högre grad upplever sig trygga på skolan än elever i övriga skolor i urvalet. När det gäller studiero skattar eleverna även denna högre än elever i övriga skolor i urvalet. Personalen (83 procent svarsfrekvens) på skolan skattar i motsvarande enkät elevernas trygghet högre än personal på andra skolor i urvalet och vad gäller studiero i paritet med andra skolor i urvalet. Intervjuerna med eleverna, lärare, elevhälsa och rektor bekräftar i stort sett den bild enkäterna ger. Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftar att det råder studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-12-18
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-12-18

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Västerfärnebo skola behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet som ett led i att identifiera utvecklingsområden i syfte att höja utbildningens kvalitet och kunskapsresultat.

Skolinspektionen har även funnit en brist när det gäller elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete, som behöver utvecklas, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sala kommun att senast den 18 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stöd-funktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Använd elevhälsan så att den främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska, och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/19:165) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Av intervjuerna med elevhälsopersonal, rektor och lärare framgår att skolans elevhälsa består av rektor, speciallärare, skolsköterska och psykolog. Dessa funktioner är med på skolans elevhälsomöten. Någon enstaka gång deltar även kurator i dessa möten.

Av intervjuerna med elevhälsopersonalen framgår att de anser att elevhälsans funktioner inte bedriver något hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbete på skolan utöver hälsosamtal och deltagande på elevhälsoteamsmöten. Vidare att elevhälsans funktioner inte tillsammans med rektorn har diskuterat hur ett sådant arbete skulle kunna se ut på skolan. Lärarna beskriver att det tidigare fanns tjej- och killgrupper som sköterskan höll i som en del i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, men att dessa eller något annat motsvarande arbete inte finns längre.

Rektorn beskriver i intervjun med Skolinspektionen att elevhälsoteamet, där ovanstående funktioner ingår, bland annat diskuterar förebyggande och främjande arbete. Till exempel vad gäller värdegrundsfrågor. På fråga till rektor om elevhälsan främst arbetar främjande och förebyggande svarar rektorn att den är på väg att göra det.

Skolinspektionens utredning visar att den samlade elevhälsan i stort sett inte bedriver något hälsofrämjande och förebyggande arbete. Även om rektorn beskriver att diskussioner i elevhälsoteamet sker kring främjande och förebyggande arbete gör således inte Skolinspektionen bedömningen att elevhälsan främst arbetar förebyggande och främjande, vilket skollagen ställer krav på.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Västerfärnebo skola inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Sala kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterade brist.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som fram-kommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Analysera och dokumentera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen på skolövergripande nivå.
- Utifrån analysen identifiera och dokumentera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska prioriteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de

mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Vidare framgår av läroplanen att den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Vidare bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Västerfärnebo skola följer ett system för sitt systematiska kvalitetsarbete som Sala kommun har fastlagt. Bland annat anges att kunskapsresultat och elevinflytande ska följas upp och analyseras.

Den skriftliga utvärderingen i form av skolans kvalitetsredovisning innehåller bland annat viss analys av resultaten på de nationella proven, arbetet med elevers läsförståelse och arbetet med särskilt stöd. Vidare finns under rubriken betygsresultat en beskrivning av att eleverna behöver träna på att se konsekvenser i flera led och att kunna reflektera, dra slutsatser, analysera och motivera ställningstaganden är förmågor som tränas i många ämnen. Det konstateras att dessa förmågor kräver ett väl utvecklat språk som behöver fokuseras i undervisningen.

Dock saknas en sammanställning av elevernas samlade kunskapsresultat i årskurs 3 och 6 i de ämnen nationella kunskapskrav finns. Det saknas även en skriftlig analys av de samlade kunskapsresultaten. I lärarintervjun framkommer att elevernas kunskapsresultat diskuteras på klasskonferenser, men att det mest handlar om de enskilda elevernas resultat och eventuella stödbehov. Rektorn uppger att de samlade kunskapsresultaten diskuteras på pedagogiska konferenser/diskussioner, t.ex. om de finns skillnader på resultat utifrån köns-

aspekter. Rektorn besvarar frågan om varför det inte syns i kvalitetsredovisningen med att skolan kanske varit dålig på att dokumentera detta.

Skolinspektionen bedömer, trots rektors utsaga om att diskussioner om de samlade resultaten genomförs, att systematiken i detta arbete inte är tillräckligt väl utvecklad vilket bekräftas av lärarnas utsaga ovan om att analyserna kring de samlade kunskapsresultaten inte är så utvecklade. Det saknas skriftliga sammanställningar av kunskapsresultaten och de analyser som finns i kvalitetsredovisningen kring de samlade kunskapsresultaten är mycket begränsade. Detta gör att underlaget för att ta fram fortsatta utvecklingsåtgärder är bristfälligt. Att utveckla skolans kvalitetsarbete ytterligare blir därför ett viktigt utvecklingsområde för skolan. Utan att gemensamt ha analyserat troliga orsaker till elevernas kunskapsresultat och dokumenterat dessa, finns det risk att de åtgärder som skolan bestämmer inte kommer att få avsedd effekt.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Västerfärnebo skola inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Sala kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterade brist.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra under-visningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärostilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklings-samtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och

Beslut

2015-06-22

10 (10)

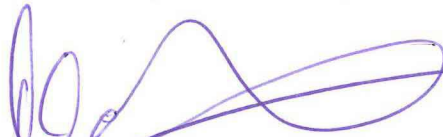
Dnr 43 - 2014:8399

förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

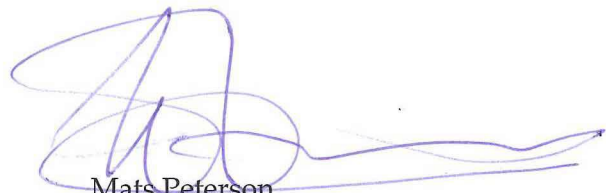
Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Mats Peterson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Västerfärnebo skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens

arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Västerfärnebo skola

Västerfärnebo skola, förskoleklass och årskurs 1-6, är en grundskola i Sala kommun. Vid tiden för tillsynen har skolan 94 elever. Skolan är organiserad i ett arbetslag som leds av rektorn.

Fritidshemmet omfattas inte av denna tillsyn utan granskas i en separat tillsyn på kommunövergripande nivå.